

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

DIREKTIONENS BERETNING TIL DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE

Torsdag den 19. september 2013
på Læk Danske Skole

INDHOLD

DIREKTIONENS BERETNING TIL DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE	5
<i>ved direktør Anders Molt Ipsen</i>	
Daginstitutionsområdet	7
Skolefritidsordningerne	13
Skoleområdet	15
Gymnasieoverbygningerne	19
IT i forvaltningen og i institutionerne	20
Teknisk Afdeling	21
Skoleforeningens økonomi	23
Center for Mindretalspædagogik	24
PÆDAGOGISK PSYKOLOGISK RÅDGIVNING	25
<i>ved ledende skolepsykolog Hans Jessen</i>	
CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER	29
<i>ved centerleder, skolekonsulent Claus Fischer</i>	
FERIEKONTORET	33
<i>ved leder af Feriekontoret, skolekonsulent Eberhard von Oettingen</i>	
FLENSBORG AVIS OG SKOLEFORENINGEN I UNDERVISNINGEN	35
<i>ved projektmedarbejder Georg Buhl</i>	
VOKSENUUNDERVISNINGEN	37
<i>ved dens sekretær Anne Winkelströter</i>	
LADELUND UNGDOMSSKOLE	39
<i>ved forstander Hans Jochimsen</i>	
UNGDOMSKOLLEGIET	41
<i>ved forstander Allan Pedersen</i>	
JARUPLUND HØJSKOLE	43
<i>ved forstander Dieter Paul Küssner</i>	

DIREKTIONENS BERETNING TIL DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE

TORSDAG DEN 19. SEPTEMBER 2013 PÅ LÆK DANSKE SKOLE

ved direktør Anders Molt Ipsen

POSITIV UDVIKLING

Det er en stor glæde at kunne berette om et intensivt arbejdsår, der på mange områder har givet positive resultater. Således er rigtig meget lykkedes på de mange arbejdspladser i Skoleforeningens 55 daginstitutioner, 36 grundskoler, 9 fællesskoler, heraf to med gymnasial overbygning, 30 skolefritidsordninger, Ladelund Ungdomsskole, Jaruplund Højskole, Center for Undervisningsmidler, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Centralforvaltningen, De Sydslesvigske Børns Ferierejser og Voksenundervisningen.

STIGENDE TILGANG

Overalt er der en stigning i tilslutningen til Skoleforeningens aktivitetsområder. Elevtallet er ved dette skoleårs begyndelse steget med 66 elever fra 5675 til 5741. Flere elever efterspørger et efterskoleophold både nord og syd for grænsen. Således har 60 elever valgt et ophold på Ladelund Ungdomsskole, mens andre 60 har valgt en skolegang på en efterskole i

Danmark. Endnu en skolefritidsordning er blevet oprettet. Denne gang på Ejderskolen i Rendsborg. Dermed har Skoleforeningen nu etableret 30 skolefritidsordninger mod 29 for et år siden. 788 børn og unge gør i dag brug af vores skolefritidsordninger mod 732 sidste år. Elevtallet for nye elever i 1. klasse er steget fra 534 i 2012 til 586 i 2013.

NY TILSKUDSMODEL

Den mest positive forandring er imidlertid, at det i et samarbejde med repræsentanter fra Undervisningsministeriet i Kiel og delstatens mindretalsrådgiver, Renate Schnack, samt SSW er lykkedes at forhandle sig frem til en ny tilskudsmodel for de danske skoler i Sydslesvig.

Der er tale om en model, der bilægger tidligere tiders uenighed om beregningsgrundlaget. Det vigtigste princip er, at en elev fra mindretallet får tildelt den samme resurse til sin skolegang som en tilsvarende elev i den offentlige skole.

Tilskuddet fra Kiel gives fortsat som et taxametertilskud og ud fra en overordnet principiel forståelse af, at ligestillingen skal sikres ved et tilskud, der gives »uafhængig vom Bedarf«.

LOVSIKRET TILSKUD TIL ELEVKØRSEL

Beregningsgrundlaget er som noget nyt bredere defineret, og der tages nu højde for tilskud til elevkørsel, anlægsopgaver og tilskud til administration. Skoleforeningen skal herved ikke længere søge offentlige tilskud til elevkørsel i amterne, men får tilskuddene direkte ud fra en gennemsnitsberegning af omkostningsniveauet i amterne Slesvig-Flensborg, Rendsborg-Egernførde og Nordfrisland.

OVERENSKOMST- ANSATTES PENSIONS- OMKOSTNINGER

Tilskud til løn og undervisningsmateriale er fortsat en del af tilskudskriterierne; men fremover tages der udgangspunkt i overenskomstansattes pensionsomkost-

ninger frem for ydelserne til tjenestemandspensioner. Ved fremover at lade de overenskomstansattes pensioner indgå i beregningsgrundlaget frem for tjenestemandspensionerne er der tale om en model, der tager højde for den kritik, der fra forskellige side blev rejst i forhold til den hidtidige model.

OVERGANGS- BESTEMMELSER

For at sikre en positiv udvikling over de kommende tre år er der aftalt en overgangsordning, der griber ind, hvis elevgrundlaget når under en vis grænse. Overgangsbestemmelsen sikrer, at Sko-

leforeningen i 2014, 2015 og 2016 modtager en moderat stigning i tilskuddene, der i gennemsnit beløber sig til ca. 150.000 euro om året.

MODEL FOR LIGESTILLING

Da den nye beregningsmodel både tager udgangspunkt i transparente og objektive tilskudsparametre og samtidig bygger på principper om ligestilling, er der vel tale om *den* positive forandring i mindretalspolitikken, som så mange har kæmpet for. Stor tak til SSW!

TAK TIL FORÆLDRE OG MEDARBEJDERE

De følgende afsnit vidner om et aktivitetsniveau og om resultater, vi kun kan være stolte af. Det er båret frem af Skoleforeningens mange engagerede børn, unge og forældre samt dygtige medarbejdere. Vi skylder jer alle en stor tak!

DAGINSTITUTIONSOMRÅDET

– VUGGESTUER OG BØRNEHAVER

BØRNETAL I DAGINSTITUTIONERNE

Diagrammet viser, at børnetallet fortsat er stabilt til trods for det faldende fødselstal i delstaten Slesvig-Holsten. For 2013 vises børnetallet fra juni måned.

Samlet børnetal i daginstitutionerne (årligt gennemsnit):

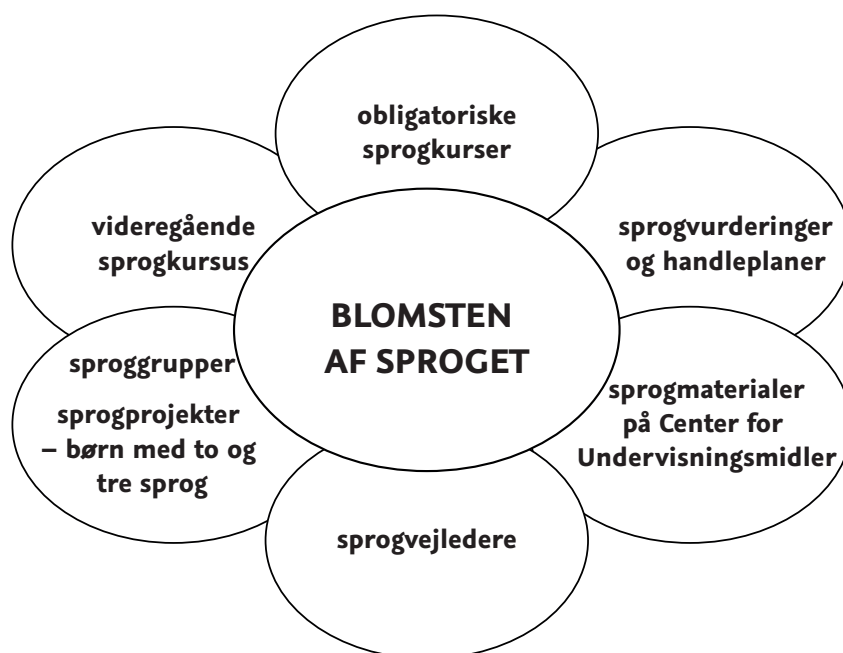
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	juni 2013
1762	1787	1789	1756	1806	1871	1972	2049	2074	2088	2223

VIDEREUDVIKLING AF DEN SPROGLIGE LÆREPLAN FOR DAGINSTITUTIONSOMRÅDET – DEN SPROGPÆDAGOGISKE TILGANG

Sproglig udvikling, sprogtilegnelse, trivsel og konflikthåndtering har været de centrale indsatsområder for aktiviteterne på daginstitutionsområdet i 2012-2013.

OBLIGATORISKE SPROGKURSER

Siden 2010 har alle nyansatte pædagoger, pædagogmedhjælpere og lærere deltaget i et obligatorisk sprogkursus. Kurset er tilrettelagt i forhold til den særlige kulturelle og tosprogede tilgang i Sydslesvig, ligesom indholdet løbende tilpasses tidens krav og deltagernes evalueringer. I kursusforløbet for pædagogerne tages der desuden særligt højde for den sproglige udvikling i alderen fra nul til tre år, arbejdet med sprogvurderinger og den opfølgende sprogindsats.

SUPPLERENDE SPROGKURSER

Skoleforeningens kursus-katalog byder på et bredt spektrum af supplerende kursustilbud med fokus på blandt andet:

- metoder og tilgange i arbejdet med sproggrupper
- samtaler i hverdagen
- tematisk sprogarbejde
- TRAS (Tidlig Registrering af Sprogudvikling) og supplerende typer af sprogvurderinger
- individuelle handleplaner.

SPROGVEJLEDERE

I børnehaveåret 2012-2013 deltog tre pædagoger i et kursus ved University College Lillebælt og modtog uddannelsesbeviset som sprogvejledere. De nye sprogvejledere vil fremover kunne bidrage med deres fageksper-tise og yde støtte og vejledning til Skoleforeningens øvrige pædagoger, som i det daglige arbejder med sprog-grupper og sprogprojekter.

VIDEREGÅENDE SPROGKURSUS

Det videregående sprog-kursus giver 25 pædagoger mulighed for at udbygge deres individuelle sprog-pædagogiske kompetencer med ny viden om det sprogpæ-dagogiske arbejde med tosprogede børn med henblik på at

forbedre børnenes sproglige og læseforberedende for-udsætninger. Videreuddan-nelsestilbuddet omfatter 42 kursustimer og ledes af undervisere fra Danmark, der også medvirker i sprog-vejlederuddannelsen.

SPROGVURDERINGER

Alle daginstitutioner har siden 1. januar 2012 foretaget mindst én sprogvurdering af hvert barn i løbet af barnets tid i daginstitutionen, lige-som institutionerne en gang om året evaluerer den enkel-tes sprogindsats ved hjælp af et fælles spørgeskema. Evalueringerne viser, hvor en yderligere sproglig indsats er påkrævet, og hvor mere viden og støtte til målrettet sprogarbejde – for eksempel i form af relevant videreud-dannelse – er ønsket. Resultaterne fra sprogvurderin-gerne indgår i pædagogernes videnspulje med henblik på et fokuseret opfølgingsar-bejde.

SPROGMATERIALER PÅ CENTER FOR UNDER-VISNINGSMIDLER

Børne- og skolefritidsområ-det råder over en omfattende materialesamling (Dagtil-budssamlingen) på Center for Undervisningsmidler. Samlingen støtter daginsti-tutionernes målrettede ar-

bejde med de »Pædagogiske Læreplaner«.

SPROGGRUPPER

Skoleforeningen søger hvert år offentlige tilskud til gen-nemførelse af sproggruppe-arbejde med børn, der har brug for et sprogligt løft og/eller stammer fra familier med migrationsbaggrund. Sproggruppearbejdet for-udsætter en særlig indsats og viden fra pædagogernes side. Derfor er det en forud-sætning, at de involverede pædagoger har deltaget i et videregående sprogkursus som for eksempel kurset »Vi er alle sproglærere«. På nuværende tidspunkt gen-nemføres 12 sprogprojekter fordelt på 10 daginstitutioner i hele Sydslesvig.

SPROGPROJEKT I INGRID-HJEMMET – BØRN MED TRE SPROG

Daginstitutionen In-grid-Hjemmet har i flere år ydet en fokuseret ind-sats over for børn, der ved optagelsen i institutionen medbringer et andet mo-dersmål end dansk eller tysk – for eksempel hvis en af forældrene stammer fra lande som Tyrkiet, Sri Lan-ka, Marokko eller Irak. Den særlige sproglige baggrund er en udfordring for både børn, forældre og medarbejdere og

kræver en målrettet sprogstøtte fra alle parter. Siden 2012 har Ingrid-Hjemmet gennemført et projekt til fremme af det sprogpædagogiske arbejde med i alt ti børn. Projektet støttes i form af en ekstra personaletimebevilling.

Erfaringerne og resultaterne fra sprogprojektet er meget positive. Børnene bliver mere og mere åbne og nysgerrige over for deres nye sprog – dansk – og begynder selv at bruge de nyvundne sproglige færdigheder. Deres sociale relationer i gruppen og til omverdenen styrkes. Sproget bliver sunget, leget og danset ind. Der leges med eventyr samt rim og remser med sjove ord; der øves ved hjælp af sprogkasser, læres nyt via spændende emner og ved hjælp af computerspil samt meget andet.

Som led i projektet har daginstitutionen udarbejdet en folder, der giver forældrene mulighed for at følge med i børnenes udvikling og hjælpe børnene i brugen det danske sprog. Forudsætningen for gennemførelsen af sprogprojektet og for bevillingen af personaletimerne var udarbejdelsen af en målrettet handleplan, en beskrivelse af børnenes sproglige

udgangspunkt og en afsluttende projektevaluering.

Sprogprojektet i Ingrid-Hjemmet er en succeshistorie, der har resulteret i en fornyet projektbevilling og en fortsættelse af indsatsen i børnehøveåret 2013-2014.

DIPLOMUDDANNELSE I LEDELSE

En kontinuerlig videreuddannelse af det pædagogiske personale er en vigtig del af Skoleforeningens personalepolitik. De seneste to år har i alt 31 ledere gennemført første del af diplomuddannelsen i ledelse, som udbydes i samarbejde med University College Syddanmark. I år har 19 ledere således haft mulighed for at deltage i uddannelsens anden del. Der blev her sat fokus på, hvordan ledere kan motivere og involvere medarbejderne til at påtage sig ansvar for personlig udvikling i forhold til arbejdsrelevante emner. Med udgangspunkt i ledernes egne daginstitutioner blev der arbejdet reflekterende og strategisk for at forstå forskelligheder i personalegrupper og for at se nye vinkler for et udviklende samarbejde mellem henholdsvis ledelse og medarbejdere samt medarbejderne indbyrdes.

DET SKER I FØRSKOLEN

Vi ved i dag, at vores børn lærer forskelligt. Nogle børn lærer bedst ved at lytte til alt det nye, andre lærer bedre ved at se, hvordan det nye virker. Atter andre skal røre og gøre for at forstå. Ud fra dette syn arbejder mange førskolepædagoger med materialer, som understøtter det enkelte barns måde at lære på. Særligt to førskolemateriale har fået stor opmærksomhed i vores daginstitutioner.

Det ene materiale tager fat på den tidlige bogstavindlæring og hedder »Gyser-slottet«. Materialet »leger« bogstaverne ind gennem en oplæsningsbog, hvor førskolebørnene hen ad vejen bliver introduceret for 29 bogstavvæsener. Børnene møder således Mumien Munin, som både er mærkelig og morsom. Andre væsener er Palle Pilfinger, den blå bangebuks og den frække flagermus Frederik. Gennem arbejdet med væsenerne lærer børnene bogstavernes navn, lyd og form.

Det andet materiale hedder »Godtfreds dyrehandel« og fokuserer på matematikbegreber. Også her er »den gode historie« det bærende element. Børnene lærer tallene gennem forskellige matema-

tikværksteder, som materialet byder ind med. Børnene bliver fortrolige med geometriske figurer, genkender og gengiver tallene fra 0-20 og lærer parallelt klokken samt begreber som for eksempel »over«, »under« og »ved siden af«.

Både »Gyserslottet« og »Godtfreds dyrehandel« er eksempler på, hvordan børn i førskolealderen og indskoling kan tilegne sig bogstaver og tal ved hjælp af humor og kreativitet.

VUGGESTUER

I børnehveåret 2012-2013 fortsatte udbygningen af vuggestuetilbuddene. I Husum Børnehave og Læk Børnehave blev der således etableret 20 nye vuggestuepladser. I løbet af 2013 er der forventning om at oprette yderligere 40 nye pladser i daginstitutionerne Gottorp-Skolens Børnehave, Isted Børnehave, Frederiksstad Børnehave og Vesterland-List Børnehave.

Planerne om endnu flere nye dagtilbud til børn under tre år trak i langdrag, da myndighedernes behandling af de indsendte byggeansøgninger fra de mange organisationer var mere tidskrævende end forventet. En stor efterspørgsel på bygnings-

håndværkere i hele Slesvig-Holsten gjorde desuden, at udliciteringsprocessen tog længere tid end oprindeligt planlagt. Skoleforeningen har derfor – som mange andre organisationer – måttet regulere tidsplanerne for realiseringen af enkelte byggeprojekter. Vi forventer dog at kunne tage yderligere 140 vuggestuepladser i Flensborg, Slesvig og Egernførde i brug i løbet af 2014.

Skoleforeningen har til ovennævnte projekter søgt og fået bevilget tilskud på sammenlagt 3.570.000 euro fra henholdsvis den tyske stat og delstaten Slesvig-Holsten samt ca. 728.000 euro fra byerne og kommunerne.

SAMMENLÆGNING AF ANSGAR-BØRNEHAVEN OG HIORT LORENZEN-SKOLENS BØRNEHAVE

For børnene i Ansgar-Børnehaven og Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave har børnehveåret 2012-2013 været et spændende og lidt anderledes år. Da bygningsforholdene i begge daginstitutioner ikke længere var tidssvarende, besluttede Styrelsen at gennemføre en omfattende reovering af Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave med en udbygning af institutionens tomme

lejligheder. I det forløbne år rykkede eleverne på Hiort Lorenzen-Skolen tættere sammen og skaffede på den måde midlertidigt plads til børnehvebørnene fra den tilknyttede daginstitution. Børnehavens lokaler blev efterfølgende ombygget til lyse, venlige grupperum med plads til børnene fra både Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave og Ansgar-Børnehaven. Institutionerne har i forvejen gennemført et tæt samarbejde omkring førskoleindsatsen, og børnene fra Ansgar-Børnehaven har deltaget i en fælles indskolingsfase i Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave. Når de nye lokaler i Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave tages i brug i midten af september, vil Ansgar-Børnehaven samtidig blive lukket.

KURSER FOR DAGINSTITUTIONER OG SKOLEFRITIDSORDNINGER

I kursusåret 2012-2013 har vi kunnet tilbyde en bred vifte af kurser, der inspirerer, udfordrer og støtter pædagoger og pædagogmedhjælpere i deres daglige pædagogiske arbejde med børn. Udover diplomuddannelsen i ledelse og det videregående sprogkursus har vi blandt andet tilbudt følgende kurser:

- Forældreinvolvering
- Børneyoga
- Pædagogik og relationer
- Kreativt inspirationskursus.

PÆDAGOGISKE DAGE – FORÆLDREINVOLVERING, DANS, RYTMER OG SPOT PÅ RUNDKREDSEN

Som opstart til det nye børnehaveår havde vi i samarbejde med undervisere fra Danmark planlagt to konferencedage. På konferencens første dag fik pædagogerne i mindre grupper mulighed for at drøfte, hvordan man bedst muligt kan få et udviklende og ligeværdigt samarbejde med forældrene.

På konferencens anden dag var 140 pædagoger klar til at komme ud på gulvet for, sammen med musikeren Jesper Falch, at »lege« med musik, dans, rytmer, hiphop og trommer og derved lade sig inspirere til arbejdet i egne institutioner. Der var også tid til at dele viden om pædagogens ideer til rundkredsaktiviteter. En hel dag fyldt med rytmer, dans, sang, samtaler og bevægelse.

BØRNEYOGA – FYSISK SUNDHED, MENTALT VELVÆRD OG GLADE BØRN

Yoga støtter børn i at holde en pause, at trække vejret helt ned i maven og mærke, hvordan man har det lige nu; børnene støttes i at kende sig selv og at have det godt med sig selv. Der var stor efterspørgsel på kurset, og »Yoga med børn« bliver derfor også et emne i det kommende kursusår.

PÆDAGOGIK OG RELATIONER

- Hvad er anerkendelse egentlig?
- Hvordan kan man være grænsesættende over for børn på en anerkendende måde?
- Hvad er en professionel logbog? Og hvad kan man bruge den til?

30 pædagogmedhjælpere fik i løbet af tre kursusdage viden om, hvordan man kan støtte børn i at have det godt med hinanden. Mellem kursusdagene fik deltagerne mulighed for at afprøve redskaber, der fremmer en anerkendende tilgang, i deres egne institutioner.

KREATIVT INSPIRATIONSKURSUS

I foråret blev der udbudt to kursusdage med masser af kreative ideer til inspiration, som kursisterne kunne tage med hjem og gøre brug af i deres eget arbejde med børn. Der blev afprøvet over ti forskellige kunstneriske teknikker. Deltagerne tegnede og malede med akvarel-, fedt- og akrylfarver, ligesom der blev fremstillet collager og sjove figurer i gips. I alt 40 pædagogmedhjælpere deltog i de inspirerende og kreative kursustimer.

DET SKER I 2014

Det kommende kursusår vil igen byde på mange inspirerende og relevante emner. Blandt andet udarbejdes et kursusforløb om »Sund mad«, som fokuserer på, hvordan spisning og læring på en meningsfuld måde kan integreres i daginstitutionens hverdag, så maden og måltiderne bliver en bevidst del af den dannelsesproces, som daginstitutionen i forvejen bidrager til.

Hvad er inklusion? Og hvordan indrettes inkluderende miljøer? Der planlægges et kursusforløb for pædagog-medhjælperne i daginstitutionerne og skolefritidsordningerne. Medarbejderne vil her få mulighed for at beskæftige sig med metoder og tilgange, som skal understøtte inddragelsen og deltagelsen af alle børn i dagligdagens aktiviteter.

Vi ser frem til en gentagelse af succesen fra 2012 ved at tilbyde en »Bytte-viden-cafe-eftermiddag«. I 2012 deltog over 200 medarbejdere fra daginstitutioner og skoler nord og syd for grænsen og inspirerede hinanden med ideer til aktiviteter i egne institutioner. Vi satser igen på et samarbejde med Center for Mindretalspædagogik og glæder os til at kunne fylde A. P. Møller Skolens aula med mange vidensboder til gensidig inspiration.

Det danske Medieråd oplyste i 2010, at børn er aktive mediebrugere, allerede fra de er fire år. Tablets og smartphones vinder ind overalt og medvirker til at udbrede digitaliseringen. Vores børn overhaler os voksne – men det er os, der skaber rammerne for, hvordan IT-værktøjer bruges. Derfor er vi på daginstitutionsområdet

bevidste om betydningen af at forholde os til den digitale udvikling. For at imødegå, at børn parkeres foran skærmen, ser vi et læringspotentiale i brugen af for eksempel iPads; både i forhold til konkrete færdigheder som sprog-, skrive- og læsetilegnelse samt motorik, men også i forhold til samarbejdskompetencer. Vi ser en mulighed for at klæde børnene på i form af generelle digitale færdigheder, som de kan anvende i skolen og videre i livet. Det er derfor et ønske, at daginstitutionens førskolegrupper – såfremt det er muligt – bliver udstyret med iPads. Gruppedagøgerne vil sideløbende få tilbudt et kursusforløb, der sætter fokus på at finde og vurdere apps til bogstaver og tal, at sætte grænsen mellem parkering og pædagogik, at lære at samarbejde på skærmen og at sikre sikkerheden.

SKOLEFRITIDSORDNINGERNE

Skolefritidsudbuddet har udviklet sig til et attraktivt og efterspurgt fritidstilbud, der i skoleåret 2013-2014 omfatter i alt 30 skolefritidsordninger med ca. 790 børn. Efterspørgslen blandt familierne er fortsat stigende og viser en tendens til et øget behov for en udvidelse af åbningstiderne om eftermiddagen og i skolernes ferieperioder.

Så vidt det nu er muligt, favoriseres ansættelsen af uddannet pædagogisk personale i skolefritidsordningerne.

I perioden 2004-2013 har antallet af skolefritidsordninger ved skolerne og børn, der gør brug af ordningerne, udviklet sig på følgende måde (opgjort pr. 1. september):

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SFO'er	18	19	20	23	27	27	27	27	29	30
Børn	285	344	406	520	602	665	704	690	732	788

SKOLER MED SKOLEFRITIDSORDNINGER

Flensborg by

Oksevejens Skole.

Slesvig-Flensborg amt

Bøl-Strukstrup Danske Skole, Gottorp-Skolen i Slesvig, Hanved Danske Skole, Hatlund-Langballe Danske Skole, Husby Danske Skole, Jaruplund Danske Skole, Lyksborg Danske Skole, Medelby Danske Skole, Satrup Danske Skole, Skovlund-Valsbøl Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Sønder Brarup Danske Skole, Sørup Danske Skole, Treja Danske Skole, Trene-Skolen i Tarp og Vanderup Danske Skole.

Nordfrisland amt

Bavnehøj-Skolen i Humtrup, Bredsted Danske Skole, Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad, Ladelund-Tinningsted Danske Skole, Læk Danske Skole, Nibøl Danske Skole, Risum Skole/Risem Schölj, Uffe-Skolen i Tønning og Vidingherreds Danske Skole i Nykirke.

Rendsborg-Egernførde amt

Askfelt Danske Skole, Ejderskolen i Rendsborg, Jernved Danske Skole i Dänischenhagen og Risby Danske Skole.

SKOLEOMRÅDET

SKOLERNES ELEVTAL

Ved det nye skoleårs begyndelse – opgjort pr. 1. september 2013 – er 5.741 elever indskrevet i de 46 danske skoler i Sydslesvig mod 5.675 elever ved sidste skoleårs begyndelse.

INDSKOLINGSTAL

Ved begyndelsen af skoleåret 2013-2014 blev 586 børn indskolet i de danske skoler i Sydslesvig. Efterfølgende tabel viser tilgangen af nye elever på 1. klassetrin i de seneste 10 år:

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
520	578	526	566	559	502	596	594	534	586

DET SAMLEDE ELEVTAL

Det samlede elevtal i skolerne har i perioden 2004-2013 udviklet sig på følgende måde (opgjort pr. 1. september):

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
5.772	5.756	5.714	5.636	5.670	5.566	5.636	5.668	5.675	5.741

Elevtallet pr. 1. september 2013 er steget med 66 elever i forhold til elevtallet pr. 1. september 2012. Dette skyldes primært, at der er indskolet 52 flere elever end sidste år. Antallet af nye elever i kommende 1. klasse i skoleåret 2014-2015 vil være nogenlunde det samme som i 2013.

For kalenderåret 2013 siger vores prognose, at det gennemsnitlige elevtal vil ligge omkring 5.690. Det gennemsnitlige elevtal for kalenderåret 2012 blev opgjort til 5.640. Som det fremgår af tallene, er elevtallet steget i 2013. Denne udvikling vil vi sandsynligvis også se i 2014.

ELEVERNES FORDELING PÅ DE FORSKELLIGE KLASSETRIN (pr. 1. september 2012):

1. klassetrin	566
2. klassetrin	582
3. klassetrin	554
4. klassetrin	506
5. klassetrin	519
6. klassetrin	513
7. klassetrin	488
8. klassetrin	491
9. klassetrin	504
10. klassetrin	330
11. årgang	240
12. årgang	212
13. årgang	170
i alt	5.675

SKOLERNES STØRRELSE

Skoler og antal klasser i skoleåret 2012-2013

Skoler med 1 klasse

Medelby Danske Skole,
Vestermølle Danske Skole og
Vyke Danske Skole.

Skoler med 2 klasser

Hatlund-Langballe Danske
Skole, Husby Danske Skole,
Jaruplund Danske Skole,
Kobbermølle Danske Skole,
Satrup Danske Skole, Van-
derup Danske Skole, Bavne-
høj-Skolen i Humtrup, Lade-
lund-Tinningsted Danske
Skole, Vidingerreds Dan-
ske Skole i Nykirke, Risum
Skole/Risem Schölj og Risby
Danske Skole.

Skoler med 3 klasser

Hanved Danske Skole, Kaj
Munk-Skolen i Kappel, Store
Vi Danske Skole, Bøl/Struks-
trup Danske Skole, Sørup
Danske Skole, Treja Danske
Skole, Nibøl Danske Skole og
Askfelt Danske Skole.

Skoler med 4 klasser

Skovlund-Valsbøl Danske
Skole, Uffe-Skolen i Tønning,
Jernved Danske Skole og
Ladelund Ungdomsskole.

Skoler med 5 klasser

Lyksborg Danske Skole og
Vesterland-Kejtum Danske
Skole.

Skoler med 6 klasser

Oksevejens Skole i Flensborg,
Harreslev Danske Skole,
Trene-Skolen i Tarp og Hans
Helgesen-Skolen i Frederiks-
stad.

Skoler med 8 klasser

Bredsted Danske Skole.

Skoler med 9 klasser

Duborg-Skolen i Flensborg
(ekskl. 11.-13. årgang) og Got-
torp-Skolen i Slesvig.

Skoler med 10 klasser

Hiort Lorenzen-Skolen i Sles-
vig og Ejderskolen i Rends-
borg.

Skoler med flere end 10 klasser

Sønder Brarup Danske Skole	11 klasser
A. P. Møller Skolen i Slesvig	12 klasser (ekskl. 11.-13. årgang)
Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg	13 klasser
Jens Jessen-Skolen i Flensborg	14 klasser
Husum Danske Skole	16 klasser
Jørgensby-Skolen i Flensborg	17 klasser
Læk Danske Skole	18 klasser
Jes Kruse-Skolen i Egernførde	18 klasser
Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg	20 klasser

PÆDAGOGISK UDVIKLING

Hvert år gennemfører PPR en evaluering af alle elevers læsefærdigheder på 2., 3., 4. og 5. klassetrin. Dette års evaluering var bekymrende, da elevernes læsefærdigheder generelt var blevet dårligere på næsten alle de evaluerede klassetrin. Det blev derfor besluttet at gøre elevernes læsning til fokusområde for kommende mødeaktivitet.

REGIONALE MØDER

På årets regionale møder blev der således sat fokus på elevernes læsning. De deltagende ledere og pædagogiske medarbejdere blev introduceret til ny viden om læsning. Herefter orienterede lærer Charlotte Grau om udviklingsarbejdet med læseband på Bredsted Danske Skole. De inspirerende oplæg lagde op til de efterfølgende drøftelser.

SKOLELEDER- KONFERENCE

Skolelederkonferencen, der traditionelt finder sted i marts, blev rykket til august måned. Den blev planlagt som en fælles lederkonference for daginstitution- og skoleledere. Temaet var »To sprog – fælles udfordringer«. I samarbejde med UC Syddanmark blev der stillet skarpt på centrale sproglige

og ledelsesmæssige udfordringer i overgangen fra daginstitution til skole. Via konstruktive drøftelser og videndeling i skolekredsene forpligtede alle ledere sig til at konkretisere og udbygge samarbejdet.

FLEKSIBEL INDSKOLINGSFASE

Der er fortsat fokus på indskolingsfasen. Skolen udvikler sin egen model for den fleksible indskolingsfase. I denne model skal skolen tage hensyn til, at børn kan og ved forskellige ting, når de kommer i skole, og at børn lærer forskelligt.

En række skoler har arbejdet med forskellige modeller, som dog alle har det til fælles, at det er det enkelte barns læring, der skal være i centrum. Undervisningsdifferentiering og individuel undervisning tilrettelægges og gennemføres således, at den enkelte elev tilgodeses, samtidig med at fællesskabets muligheder bevares.

Det er op til den enkelte skole selv, hvordan den fleksible indskolingsfase omsættes. I den forbindelse er der udarbejdet en informationsfolder, som giver indblik i arbejdet med den fleksible indskolingsfase. Omsætningsprocessen er under hele forløbet

blevet ledsaget af faglige kurser.

HELDAGSSKOLER

Heldagsskoletilbuddet ved vore fællesskoler skaber sammenhæng i det pædagogiske arbejde mellem undervisningen og elevernes fritid og sikrer læring og sociale fællesskaber med tilbud som lektiecafe, frivillig musik samt andre kreative og fysiske aktiviteter.

Der er etableret heldagsskoler på Husum Danske Skole, Læk Danske Skole, Sønder Brarup Danske Skole, Jes Kruse-Skolen i Egernførde og Bredsted Danske Skole. De andre fællesskoler er ved at forberede planlægningen, så heldagsskolen kan påbegyndes henholdsvis den 1. februar 2014 eller den 1. august 2014.

I skrivende stund peger den skolepolitiske diskussion i Kiel mod ændringer af skoleloven, herunder også fællesskolen og heldagsskolen. Indtil videre er heldagsskoletilbuddet forpligtende for fællesskolerne. Overvejelserne tenderer til, at heldagsskolen fremover skal være et frivilligt tilbud. Når vi kender til den endelige ordlyd, må vi tage stilling til, hvad det vil betyde for Skoleforeningen.

NYE LEDERE

Med afslutningen af skoleåret 2012-2013 har vi måttet sige farvel til en række skoleledere. Ved det nye skoleårs begyndelse er der således syv skoler, som er startet med en ny skoleleder. Siden den 1. august 2011 har Skoleforeningen ansat i alt 19 nye ledere – 17 skoleledere, en viceleder og en afdelingsleder.

Mange henvender sig til os, når de er på udkig efter en ny udfordring som leder eller ønsker at blive en del af et ledelsesteam. I den forbindelse har vi i det sidste skoleår videreudviklet vores stillingsannoncer både i forhold til indhold og udseende, ligesom samarbejdsrådene nu i større grad bliver inddraget i at udforme stillingsannoncerne. For at sikre, at vore nye ledere lettere kan indgå i de eksisterende foreningsmæssige, pædagogiske og forvaltningsmæssige opgaver, har vi etableret en række ledermøder for de nye ledere.

SKOLEFORENINGENS KURSUSVIRKSOMHED

Der er flere muligheder for lærernes efteruddannelse. Skoleforeningen benytter sig på den ene side af efteruddannelses tilbud i Danmark og her især af de kurser, der bliver udbudt af professionshøjskolerne. På den anden side udvikler Skoleforeningen sit eget efteruddannelses tilbud og sine egne kurser for at kunne tilgodese den efteruddannelse og pædagogiske udvikling, der ikke kan opnås direkte på kurser i danske eller tyske kursus tilbud.

Derfor er Skoleforeningens kursusvirksomhed især målrettet til at kunne kvalificere lærere til at kunne håndtere:

- ændringer i lovgivning i forhold til undervisning
- Skoleforeningens egne målsætninger og læseplaner
- de særlige behov, der er på skoler og i faggrupper i Sydslesvig.

Skoleforeningen har i 2012-2013 blandt andet tilbudt kurser inden for »Læringsmiljø og konflikthåndtering« og »Den fleksible indskolingsfase«. Der har været tilbudt to udviklingskurser, som skolerne kunne gennemføre lokalt på skolerne, nemlig »Man lærer fag gennem sprog – og sprog gennem fag« og »Målsætning, differentiering og evaluering«. Desuden blev der opslået kurser i »Samfundsfag« og »Erhvervsvejledning«, der var specielt målrettet til skolerne erhvervsvejledere.

GYMNASIEOVERBYGNINGERNE

STATISTISKE OPLYSNINGER

I skoleåret 2013-2014 var der i alt 664 elever i den gymnasiale overbygning fordelt på følgende måde (pr. 1. september 2013):

	11. årgang	12. årgang	13. årgang	
Duborg-Skolen	139	107	112	
A. P. Møller Skolen	117	103	86	
I alt	256	210	198	664

Ved dette års dimissioner kunne vi sende i alt 162 studenter ud i verden; 86 fra Duborg-Skolen og 76 fra A. P. Møller Skolen. Dermed er årgangen den mindste i de senere år, og tallene viser, at vi nu på den ene side har afviklet de helt store årgange og på den anden side stadig har en udfordring med hensyn til gennemførelsesprocenten. Tilgangen til gymnasiet er dog fortsat stabil på et højt niveau, idet vi ved skoleårets start i 2013 kunne byde velkommen til 256 elever i 11. årgang.

For at hæve gennemførelsesprocenten har begge skoler udviklet forskellige tiltag. Duborg-Skolen har i det forgangne år udarbejdet et koncept til et lektielæsningsprojekt, som skal sikre et tilbud, der er tilpasset elevernes forskellige behov. Projektet skal afprøves i første halvår

af skoleåret 2013-2014 og vil løbende blive evalueret, så eleverne kan få den støtte, de har brug for.

A. P. Møller Skolen har blandt andet indgået et strategisk samarbejde med Aarhus Universitet for den naturvidenskabelige profil og deltager i »PetroChallenge« og filosofi-olympiaden. Derudover har skolen et samarbejde med Kunsthallen og Business College Syd i Sønderborg og deltager i »Future Borders – Young Minds in Digital Action« på Dybbøl støttet af Region Syddanmark og Fabrikant Mads Clausens Fond.

Såvel Duborg-Skolen som A. P. Møller Skolen deltager i »Venskabsbyernes Ungdomskonference«, et samarbejde på gymnasialt niveau mellem Nordens såkaldte »Second Cities« - de næststørste

byer i de respektive nordiske lande - Bergen i Norge, Göteborg i Sverige, Åbo/Turku i Finland og Aarhus. I starten af skoleåret 2013 vil begge skoler være vært for ungdomsdelegationer fra hele Norden og informere om mindretallet samt knytte personlige kontakter.

IT I FORVALTNINGEN OG I INSTITUTIONERNE

IT-Kontorets seks fastansatte og tre projektmedarbejdere er ansvarlige for driften af Skoleforeningens administrative IT-systemer og støtter skolerne i driften af deres pædagogiske systemer. Kontoret står for systemernes vedligeholdelse og videreudvikling, yder brugersupport ved tekniske problemer og besvarer spørgsmål om nye produkter. Derudover vedligeholder og videreudvikler kontoret Skoleforeningens interne og eksterne netværk samt IP-telefoni.

STATISTISKE OPLYSNINGER

Skoleforeningens ca. 120 institutioner har omkring 300 administrative arbejdspladser, der hver består af en computer/tynd klient og en telefon. I centralforvaltningen er der ca. 50 servere i drift, hvoraf størstedelen kører virtuelt for at spare strøm og øge driftssikkerheden.

De 46 skoler og 55 daginstitutioner er sammenlagt udstyret med ca. 2200 pædagogiske computere, 130 interaktive tavler og trådløse netværk til undervisning. I 2013 har Skoleforeningen startet et initiativ med at etablere WLAN på alle skoler ved hjælp af et ensartet system, der overvåges og konfigureres centralt, men samtidig giver mulighed for individuelle løsninger og en vis grad af lokal selvstyring.

DET ADMINISTRATIVE NETVÆRK

Alle institutioner ved Skoleforeningen benytter sig af en fælles infrastruktur med central datalagring og serviceydelse via Centralforvaltningens serverrum i Stuhrsallé.

Hele det eksterne netværk til administrativ kommunikation er i dag dækket af et lukket MPLS-netværk, der sørger for en direkte forbindelse til det centrale serverrum i Flensborg. Denne opkobling er nu udvidet til Flensborg Avis og Flensborghus for derved at sikre en større driftssikkerhed.

TELEFONI

Samarbejdet med Flensborg Avis og Flensborghus har nu også etableret sig i den eksterne telefoni. Således er denne blevet samlet og er dermed nu uden omkostninger for samtaler mindretalsorganisationerne imellem.

INFORMATIONSTEKNOLOGIEN I UNDERVISNINGEN

Det pædagogiske arbejde i skolerne støttes af informationsteknologien ved hjælp af edb-lokaler og bærbare computere, der kan tages med ind i klasseværelserne, så der kan arbejdes via trådløst netværk. Mange skoler har desuden efterhånden anskaffet interaktive tavler som et pædagogisk værktøj til støtte for undervisningen.

Desuden er der blevet etableret nye T@School-linjer på alle skoler, hvor hastigheden ligger fra 2 Mbit til 16 Mbit, alt efter hvad der er mulighed for. Da denne hastighed ikke dækker alle skolars behov, har vi taget kontakt til forskellige udbydere for at undersøge alternative muligheder for hurtigt internet.

TEKNISK AFDELING

Teknisk Afdeling planlægger, koordinerer og udfører anlægs- og vedligeholdelsesopgaver på Skoleforeningens bygninger. Desuden koordinerer Teknisk Afdeling kørselsområdet og varetager arbejdsgiverfunktionen i forhold til det tekniske personale. Større arbejdsområder er ligeledes Skoleforeningens energiforsyning, forsikringer, eftersyn og anskaffelse af inventar. Bygningsmassen, der skal vedligeholdes, omfatter alle institutioner og øvrige bygninger.

STØRRE ANLÆGS- OPGAVER

For at kunne omsætte skoleloven og omstrukturere hoved-, real- og gymnasieskoler til fællesskoler, har det været nødvendigt at etablere nye lokaler ved alle skoler med overbygning. Denne omstrukturering har været en stor udfordring for Teknisk Afdeling, der igennem flere år har brugt mange mandskabstimer på at udvikle og lede de mange store anlægsopgaver i forbindelse med udbygning til fællesskoler og heldagsskoler i Sydslesvig.

Cornelius Hansen-Skolen

Vi er i gang med den videre planlægning af brandsikringen på en sidefløj.

Gustav Johannsen-Skolen

Planlægningen for udvidelsen er i fuld gang. Udvælgelsen af fagingeniører er påbegyndt. Beregninger foretages, og byggeansøgningen er under forberedelse.

Jaruplund Højskole

Jaruplund Højskole er blevet ombygget og udvidet ved hjælp af EU-midler. Dansk Skoleforening har været meget heldig og fået bevilget yderligere midler til modernisering af »det hvide hus«. Projektet er startet og forventes afsluttet i april 2014.

Jørgensby-Skolen

Det sidste moderniseringsafsnit er blevet afsluttet.

Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave

Børnehaven har været ud-kvarteret siden oktober 2012. Børnehaven bliver komplet moderniseret. Projektet ventes afsluttet i 2013.

ETABLERING AF VUGGESTUER

Læk Børnehave

Projektet er afsluttet, og vuggestuen er i drift.

Jaruplund Børnehave

Byggeansøgningen er sendt, og finansieringen er sikret. Detailplanlægningen er i gang.

Isted Børnehave

Projektet er i omsætningsfasen. Projektet forventes afsluttet i december 2013.

Gottorp-Skolens Børnehave

Projektet er afsluttet.

Borreby Børnehave i Egernførde

Projektet er godkendt. Finansieringen er på plads. Detailplanlægningen er i gang, og licitationen er under forberedelse.

Vesterland-List Børnehave

Projektet er i omsætningsfasen.

Flensborg, Ringstr.

Projektet er i omsætningsfasen.

Flensborg, Oksevejens Børnehave

Projektet er i omsætningsfasen.

Slesvig, Behrender Redder

Projektet er i planlægningsfasen. Forhandlinger om grunden er i gang.

Slesvig, Erikstr.

Projektet er i planlægningsfasen. Forhandlinger om grunden er i gang.

Frederiksstad Børnehaven

Projektet er afsluttet. Restarbejder er i gang.

Der er sat flere undersøgelser i gang omkring etableringen af vuggestuer i Tønning Børnehaven, Husum Børnehaven, Ørsted Børnehaven, Hanved Børnehaven, Harreslev kommune og Hatlund Børnehaven.

MYNDIGHEDSKRAV – BRANDSIKRING OG TEKNISKE INSTALLATIONER

Teknisk Afdeling er i gang med at forbedre de sikkerhedsmæssige forhold på følgende institutioner:

Kobbermølle Danske Skole, Oksevejens Skole, Treja Danske Skole, Hiort Lorenzen-Skolen, Ejderskolen, Vesterland-Kejtum Danske Skole og Læk Danske Skole.

DUBORG-SKOLEN

Arkitektkonkurrencen er afsluttet, og et udkast er blevet udvalgt. Udkastet er nu i undersøgelsesfasen og skal omsættes.

MILJØ OG ENERGI

Teknisk Afdeling prøver løbende at forbedre de energimæssige forhold. Alle moderniseringer forholder sig til nyeste version af EnEV (Energieeinsparverordnung). For at nedsætte vores forbrug af CO² har vi installeret nye CO²-neutrale pillefyr i Medelby Danske Skole og i Bramstedlund Børnehaven. Endvidere er Teknisk Afdeling i gang med at undersøge etablering af KWK (Kraft-Wärme-Kopplung) og andre energiformer.

SALG AF BYGNINGER

Følgende bygninger står til salg:

- Børnehavelederboligen i List
- Børnehaven i List
- Driftsrådsbygningen i Harreslev
- Center for Undervisningsmidler i Flensborg
- Valsbøl, landbrugsareal
- Rickerter Str. – en yderligere del af sportspladsen i Rendsborg, 3 grunde.

UDSATTE ANLÆGS- OPGAVER OG NYE ANSØGNINGER

I begyndelsen af kalenderåret 2013 havde seks børnehaver og ti skoler indsendt ansøgninger om anlægsopgaver for 2013.

På børnehavenområdet måtte følgende opgaver udskydes indtil videre:

Egernførde Børnehaven (tilbygning), Frederiksstad Børnehaven (ombygning og udvidelse), Hanved Børnehaven (udvidelse), Harreslevmark Børnehaven (udvidelse), Humptrup Børnehaven (udvidelse), Kilseng Børnehaven i Flensborg (udvidelse og gennemgribende sanering), Lyksborg Børnehaven (nybygning), Skovlund Børnehaven (mellembygning til vuggestuebørn), Nibøl Børnehaven (udvidelse) og Ørsted Børnehaven (ny børnehaven i Treja).

På skoleområdet har følgende opgaver måttet udsættes indtil videre:

Harreslev Danske Skole (udvidelse), Jernved Danske Skole (boldspilhal), Jes Kruse-Skolen i Egernførde (tilbygning og idrætshal), Jørgensby-Skolen i Flensborg (idrætshal), Medelby Danske Skole (tilbygning og nybygning af børnehaven), Nibøl Danske Skole (ombygning), Oksevejens Skole i Flensborg (tilbygning), Satrup Danske Skole (udvidelse og etablering af børnehaven) og Store Vi Danske Skole (udvidelse).

SKOLEFORENINGENS ØKONOMI

REGNSKABSTAL FOR FINANSÅRET 2012

Det er nu andet regnskabsår i træk, at Dansk Skoleforening følger den danske stats regnskabsregler. Årets regnskabstal er således fuldt sammenlignelige med tallene fra 2011.

Man skal dog fortsat være varsom, når man sammenligner foreningens præstationer med andre institutioner, der leverer lignende ydelser, da den fulde effekt af omlægningen først reelt vil kunne aflæses efter en 10-årig periode. Foreningens afskrivningsmæssige belastning vil derfor fortsat være stigende i de kommende år, i takt med at foreningens driftsmidler stiger, og inventar genanskaffes.

Årets resultat viser et underskud på 437.000 euro, hvilket er tilfredsstillende, da ledelsen forventede et underskud på 1.281.000 euro for 2012.

Når resultatet vurderes som tilfredsstillende, skal det tages i betragtning, at der i årets resultat er indregnet afskrivninger på 3.131.000 euro svarende til en omkostningsforøgelse på 324.000 euro i forhold til 2011.

Statusopgørelsen pr. 31.12.2012 balancerer med 176.805.471 euro.

Det realiserede underskud svarer til en overskudsgrad på -0,4 %, hvilket betyder, at der for hver 100 euro i indtægt er brugt 0,40 euro mere, end der er modtaget. Det skal dog i denne forbindelse erindres, at en andel af foreningens overskud for 2011 netop var øremærket til aktiviteter og investeringer i 2012 med henblik på at løse nogle af de store udfordringer, som Skoleforeningen stod over for.

Tilskudssituationen for Skoleforeningen har i de senere år været særdeles usikker, idet tilskuddene fra landet Slesvig-Holsten i 2011 og 2012 var blevet reduceret med 15 %. Som kompensation for det lavere tilskudsniveau trådte forbundsagen til med et kompenserende beløb på 3.500.000 euro pr. år i 2011 og 2012.

Den nye slesvig-holstenske regering (SPD, De Grønne og SSW) genindførte som bekendt princippet om ligestilling i maj måned 2012. Det betyder, at Skoleforeningen fra 2013 igen modtager et

tilskud svarende til udgiftsniveauet pr. elev i den offentlige skole. Den slesvig-holstenske regering har dog bebudet, at beregningsgrundlaget for tilskuddene til de private skoler, herunder Dansk Skoleforening for Sydslesvig, skal revideres med virkning fra 2014. Da Slesvig-Holsten til stadighed kæmper med et stort underskud på grund af et årelangt lånefinansieret overforbrug, kan der i de politiske forhandlinger om privatskolefinansieringen ligge et økonomisk incitament til at ændre beregningsgrundlaget på en sådan måde, at det ikke tager udgangspunkt i de offentlige udgifter. Dette ville være et brud med ligestillingen i henhold til skoleloven af 2007. Skoleforeningen fastholder sit principielle standpunkt om, at besparelser over for Skoleforeningen kun er legitime, hvis der gennemføres tilsvarende besparelser ved de offentlige skoler.

CENTER FOR MINDRETALSPÆDAGOGIK

Center for Mindretalspædagogik er oprettet i et samarbejde mellem University College Syddanmark, Dansk Skoleforening for Sydslesvig og Deutscher Schul- und Sprachverein. Centeret skal udvikle og formidle faglig og pædagogisk kompetence i forhold til arbejdet med børn, der vokser op i et mindretal.

VIDENDELINGS- KONFERENCE

I september blev der gennemført en »Videndelingskonference« på A. P. Møller-Skolen i Slesvig. Pædagoger og lærere fra børnehaver og skoler formidlede forskellige emner fra deres egen pædagogiske hverdag. Flere hundrede besøgende fra både Nord- og Sydslesvig lagde vejen forbi konferencen og lod sig inspirere af den viden, der blev delt ved en lang række boder.

BOGEN »MINDRE- TALSPÆDAGOGIK – MINDERHEITEN- PÆDAGOGIK«

I december 2012 kunne bogen »Mindretalspædagogik – Minderheitenpädagogik« offentliggøres ved en sammenkomst på Center for Undervisningsmidler i Flensborg. Repræsentanter for de to skoleforeninger i

henholdsvis Nord- og Sydslesvig og University College Syddanmark markerede sammen med bidragsyderne, at bogen endelig var blevet færdig. I en række artikler belyses mindretalspædagogik ud fra et teoretisk, institutionelt og praktisk perspektiv.

PH.D.-PROJEKT

I samarbejde med Deutscher Schul- und Sprachverband søgte Skoleforeningen om projektmidler ved Sydslesvigudvalget til finansiering af et ph.d.-stipendium inden for mindretalspædagogik.

Formålet skulle være at dokumentere den pædagogiske viden, der er udviklet i det danske og det tyske mindretal – især i forhold til sprogudvikling og læseindlæring på to sprog.

Den viden om elevernes læsestandpunkter og de strategier, der er blevet udviklet i mindretalsinstitutionerne på begge sider af grænsen, skal dokumenteres med henblik på at:

- udvikle nye strategier for lærings- og undervisningsmetoder, især i forhold til sprogudvikling og læseindlæring på to sprog, inden for de rammer, mindretalenes selvforståelse giver
- skabe mulighed for pædagogiske erkendelser, der kan have værdi for flertalsbefolkningerne
- bidrage til europæisk/international mindretalspædagogisk forskning.

Sydslesvigudvalget bevilligede projektet, og efter en ansættelsesprocedure kunne Camilla Hansen ansættes i stillingen i begyndelsen af december 2012.

PÆDAGOGISK PSYKOLOGISK RÅDGIVNING

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) varetager den specialpædagogiske bistand til børn og unge i børnehaver og skoler under Dansk Skoleforening for Sydslesvig.

ved ledende skolepsykolog Hans Jessen

Af den pædagogiske afdelings tre skolekonsulenter var skolekonsulent Sandra Fecker på barselsorlov frem til maj 2013, og skolekonsulent Christine Kernbichler vikarierede i stillingen i skoleåret indtil maj måned. Overlærer Katrin Lass blev pr. 1. august 2012 ansat som skolekonsulent for specialundervisning i den stilling, som Bjørn Kasubke varetog, indtil han blev skoleinspektør på Frederiksstad Danske Skole.

Der var ingen personale-mæssige ændringer ved de øvrige medarbejdergrupper – psykologer, skolesocialarbejdere og sekretærer.

STATISTIK

Antallet af nyindstillinger inden for skoleområdet har i skoleåret 2012-2013 været stort set det samme som året før. Antal nyindstillinger var 240 (242 i 2011-2012), hvoraf 160 blev indstillet med indlæringsvanskeligheder i dansk, tysk og matematik.

33 indstillinger drejede sig om elever med adfærdspro-

blemer (samme antal som i 2011-2012), 12 indstillinger omfattede en kombination af adfærdsproblemer og indlæringsvanskeligheder og 35 indstillinger var direkte forældrehenvendelser.

Antallet af kontrolundersøgelser af elever med indlæringsvanskeligheder faldt med 135 undersøgelser – fra 434 i 2011-2012 til 299 undersøgelser i 2012-2013. Nedgangen skyldes en ændret strategi med henblik på at nedsætte antallet af kontrolundersøgelser ved at øge den konsultative form, det vil sige, at skolekonsulenterne nu har en mere direkte kontakt med lærere med henblik på rådgivning og vejledning.

Inden for børnehaveområdet er der sket et fald i antallet af henvisninger på 33 indstillinger, idet der i skoleåret 2011-2012 var 107 indstillinger, mens indstillingerne i 2012-2013 var på i alt 74 indstillinger. De 30 af indstillingerne vedrørte »kan-børn«, en nedgang på 22 henvisninger, 11 børn blev indstillet med adfærdspro-

blemer, mens 33 indstillinger skyldtes andre årsager, for eksempel spørgsmålet om skolemodenhed og/eller skoleplacering. Nedgangen i antallet af indstillinger skyldes hovedsagelig faldet i indstillinger af »kan-børn«.

Det samlede antal indstillinger til skolepsykologisk vurdering blev 613, hvilket svarer til en nedgang på 170 henvisninger. Nedgangen er sket på både skole- og børnehaveområdet.

Nedgangen viser, at PPR's nye strategi med henblik på at arbejde mere konsultativt er ved at bære frugt.

AKTIVITETER

Som en opfølgning på »Mål- og handleplan for børn/elever med adfærdsvanskeligheder« blev kurset »Læringsmiljø og konflikt-håndtering« for sidste gang afviklet på Jaruplund Højskole fra januar 2013. Kurset havde 52 deltagere, som omfattede pædagoger, lærere, skoleledere og skolesocialarbejdere, men også medarbejdere fra SdU. Kurset har

været afholdt i alt fire gange i løbet af de sidste fire år med over 200 deltagere.

PPR har igen i det forløbne skoleår haft et samarbejde med den børnepsykiatriske afdeling Villa Paletti, ZKE i Flensborg by samt Dansk Sundhedstjeneste, hvor især socialrådgiverne er hyppige samarbejdspartnere. Der afholdes dog også jævnligt møder med skolelæger og skolesundhedsplejersker om fælles emner.

De tre skolesocialarbejdere, der er ansat ved PPR, og som arbejder ved skoler i hver af de tre kredse i Sydslesvig, er nu efter et års ansættelse blevet aktive medspillere i de respektive skolers hverdag. Der er skolesocialarbejdere ved Læk Danske Skole, Ejder-skolen i Rendsborg, Sønder Brarup Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig.

»Handleplan vedrørende mistanke om seksuelt misbrug«, udarbejdet af PPR, blev præsenteret for Skoleforeningens fællesråd ved et fællesrådsmøde i marts 2013. Planen skal ses om en overordnet plan, som daginstitutioner og skoler skal behandle lokalt og tage ejerskab til. Således kan den enkelte medarbejder søge råd og vejledning i planen, hvis

der er mistanke om seksuelt misbrug.

PPR foretog igen i skoleåret 2012-2013 gruppelæseprøver i dansk på alle elever i 2., 3., 4. og 5. klasse. Resultaterne herfra bearbejdes statistisk og indgår blandt andet i den forebyggende indsats, som hvert år iværksættes over for elever, som har behov for særlig hjælp med henblik på læsning.

PPR forberedte indførelsen af elevplaner i hjælpeskolen fra kommende skoleår blandt andet ved at afholde møder med hjælpeskolens lærere.

ELEVER MED SPECIFIKKE INDLÆRINGSVANSKELIGHEDER

Pr. 1. juni 2013 modtog 524 elever specialundervisning i ét eller flere af fagene dansk, tysk og matematik. Hovedparten af eleverne, der modtager specialundervisning, går i 2., 3. og 4. klasse, idet disse klassetrin prioriteres højest, når specialundervisningstimerne bliver fordelt. Timeforbruget var i alt 319 timer pr. uge, og timerne blev læst af 103 lærere.

Til hjælp for specielt elever med læse- og skrivevanskeligheder kunne PPR fra skoleårets start indføre IT-kompenserende hjælpemidler.

Det drejer sig om oplæsningsprogrammet »ClaroRead« og ordprædiktionsprogrammet »Saida« fra firmaet Sokratez i Danmark, som efter installation på en computer kan læse al tekst op samt korrigere retskrivningen.

Alle elever på Skoleforeningens skoler har ret til at benytte sig af programmerne, der også kan bruges i den almindelige undervisning som hjælp til sprog- og læsetræning. I efteråret 2012 afholdt PPR to introduktionseftermiddage i programmet for lærerne i Sydslesvig.

Dette blev efterfulgt af et oplæg fra en medarbejder ved firmaet Sokratez til dansklærernes evalueringsmøde af gruppelæseprøverne. Derudover har PPR arrangeret diverse forældre- og elevworkshops samt et åbent-hus-arrangement i forbindelse med udbredelsen af kendskab til og brug af programmerne.

I maj 2013 arrangerede PPR en pædagogisk eftermiddag for lærere omkring emnet dysleksi. Her var der godt 50 deltagere, som blev opdateret omkring den nyeste viden og forskning om dysleksi samt om metoder og undervisningsmaterialer i specialundervisningen.

ELEVER MED GENE- RELLE INDLÆRINGS- VANSKELIGHEDER

I skoleåret 2012-2013 omfattede undervisningen af elever med generelle indlæringsvanskeligheder 260 elever fordelt på otte hjælpe-

skoler og enkelte grund- og fællesskoler, her med status af integrerede hjælpeskoleelever. Antallet af elever i hjælpeskolen er faldet fra 271 i skoleåret 2011-2012 til 260 i skoleåret 2012-2013 – altså en nedgang på 11 elever.

STATISTIK SKOLEÅRET 2012-2013 – HJÆLPESKOLEN

Skole	Antal elever	Antal klasser
Jørgensby-Skolen	73	7
Gustav Johannsen-Skolen	48	4
Ejderskolen	13	2
Gottorp-Skolen	23	3
Husum Danske Skole	21	3
Jes Kruse-Skolen	12	2
Læk Danske Skole	34	4
Sønder Brarup Danske Skole	15	2
Ladelund Ungdomsskole	15	1
Vesterland-Kejtum Danske Skole	4	
Sørup Danske Skole	1	
Vyk Danske Skole	1	
I alt	260	

Der blev afholdt fælles arrangementer for 7.-9. årgang på følgende dage:

- 7. årgang: Kanotur på Trenen onsdag den 22. maj 2013
- 8. årgang: Dykning/klatring mandag den 17. juni 2013
- 9. årgang: »Projekt Startklar« mandag den 12. til onsdag den 14. november 2012 og mandag den 26. til onsdag den 28. november 2012, begge dage i Aktivitetshuset i Flensborg.

Der blev afholdt følgende pædagogiske eftermiddage i foråret 2013 om elevplaner i hjælpeskolen:

- Mandag den 15. april 2013 på Gustav Johannsen-Skolen
- Torsdag den 18. april 2013 på Gottorp-Skolen
- Mandag den 22. april 2013 på Læk Danske Skole.

Samlet deltog 75 lærere.

CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER, SKOLEBIBLIOTEKER OG INDKØBSKONTORET

ved centerleder, skolekonsulent Claus Fischer

Den teknologiske udvikling stiller stadig større krav til IT-systemers brugervenlighed og personalisering. På CfU er det derfor et mål at optimere elektroniske søgninger i samlingerne ud fra undervisningsrelevante søgekriterier.

INFORMATIONSSAMLINGEN OG DISTRIBUTIONSSAMLINGEN

I skoleåret 2012-2013 har vi på CfU planlagt og påbegyndt en helt ny inddatering af alle materialer i informations-samlingen. Dette betyder, at alle materialer på CfU fremover vil kunne søges, reserveres eller bookes i ét system.

Samtidig arbejder vi på CfU tæt sammen med de øvrige CfU'er i Danmark med hensyn til en katalogisering af materialerne ud fra en fælles standard, der danner grundlag for væsentligt forbedrede søgemuligheder i samlingerne.

Vi udvikler desuden en automatisk kobling mellem CfU's nye hjemmeside og samlingsbasen, så man på hjemmesiden vil kunne finde nyindkøbte materialer sorteret efter fag.

Distributionssamlingen indeholder nu godt 4.000 undervisningsrelevante danske

TV-udsendelser, som det er muligt at streame eller købe på DVD direkte via CfU's bookingsystem. Der arbejdes, igen sammen med de øvrige CfU'er i Danmark, på en forenkling af såvel søgning som adgang til streaming. Vi håber at kunne præsentere denne løsning i løbet af 2014.

SAMLINGERNE I TAL FOR SKOLEÅRET 2012-2013

I 2012-2013 er der blevet kasseret lidt flere materialer, end der er blevet indkøbt. Distributionssamlingen indeholder således nu godt 65.000 materialer. I finansåret 2012 er der blevet indkøbt 59 nye classesæt til skolens fag, samt diverse bøger, emnekasser og konkrete materialer til daginstitutionerne. Informations-samlingen indeholder ca. 20.000 materialer. Udlånet fra både distributionssamlingen og informationssamlingen er steget lidt i forhold til sidste skoleår og ligger nu for distributionssamlingens vedkommende på 6.546

bookinger af i alt 66.500 enkeltteksemplarer, mens der har været 2.871 udlån fra informationssamlingen.

CFU SOM MØDESTED

Også med hensyn til møder, kurser samt antal mødedeltagere og kursister har der været en lille fremgang i forhold til sidste skoleår. Der har således været i alt 227 møder og kurser med i alt 2.262 deltagere på CfU. Man kan til enhver tid se i CfU's kalender, hvornår der er reserveret møder eller kursus-dage på CfU. Denne kalender kan findes enten i IDA eller via CfU's hjemmeside. I denne kalender kan man også altid se, om et møde eller et kursus er blevet aflyst eller flyttet, ligesom det fremgår, om konsulenterne skulle være forhindret i at være til stede på CfU i deres normale ugentlige træffetid.

iPADS I UNDERVISNINGEN

CfU har i skoleåret 2012-2013 indledt et samarbejde med Hans Helgesen-Skolen og

IT-Kontoret om afprøvning af iPads i undervisningen. Fra CfU's side er alle konsulenter involveret i projektet.

CfU's målsætning i projektet er:

- at fastholde og evaluere erfaringer med brug af tablets i undervisningen
- at afprøve og formidle, hvordan iPad-mini kan anvendes i digital medieproduktion, eventuelt også i forbindelse med dataopsamling og behandling i en læringssituation
- at bidrage med viden og rådgivning om digitale læremidler (apps), der passer til iPad-mini.

Projektet fortsættes i skoleåret 2013-2014.

INDKØBSKONTORET (i tal)

Programmet til online-bogbestilling er blevet udviklet og opgraderet i 2012-2013. På årsbasis håndteres godt 5.000 bestillinger af ca. 100.000 bøger med direkte bestillinger hos godt 50 forlag og forhandlere.

Skoleforeningens netbutik er under stadig udvikling. I det forløbne skoleår er der således foretaget ca. 2.000 bestillinger af godt 7.000 varer af de ca. 250 medarbejdere ved

Skoleforeningen, der har adgang til bestillingsprogrammet. Netbutikken omfatter 950 forskellige varer til den daglige drift i Skoleforeningens institutioner, heraf findes 450 forskellige varetyper på eget lager. Med hensyn til de resterende 500 varetyper sendes bestillinger på disse direkte videre til eksterne leverandører. Der arbejdes løbende på en udvidelse af sortimentet, for eksempel er udbuddet af kontormaterialer i efteråret 2012 blevet udvidet med 240 varenumre, og fra foråret 2013 udbydes godt 80 forskellige typer rengøringsmidler til bestilling via netbutikken.

SKOLEBIBLIOTEKERNE

Skoleforeningen og Dansk Centralbibliotek deltager sammen med 86 danske kommuner i udbuddet om et nyt folke- og skolebiblioteksystem. Vores nuværende leverandør har ikke afgivet tilbud på det nye system. Vi skal derfor i Sydslesvig sandsynligvis indstille os på at skulle skifte udlånssystem. En endelig tidsplan for dette skift er endnu ikke fastlagt.

I 2012 er det samlede udlån for skolebibliotekerne faldet lidt i forhold til 2011. Udlånet af materialer til hjemlån og supplerende fag- og skønlitteratur var på 208.000 udlån.

Udlån af skolernes egne undervisningsmaterialer var på i alt 55.000 udlån.

Skolebibliotekerne er igen i 2012-2013 blevet tilbudt en række velkendte arrangementer til styrkelse af elevernes læselyst og læsefærdigheder. Derudover er der blevet tilbudt to nye arrangementer. Det ene er »BUSTER-filmfestival på farnten«, som er en særlig Sydslesvig-udgave af »BUSTER-filmfestival for børn«, der afholdes hvert år i København. Til Sydslesvig blev der udvalgt tre film tilpasset grundskolernes 1.-6. klasse. Forud for filmforevisningerne kunne lærerne hente undervisningsmateriale om filmene på BUSTERS hjemmeside. Filmene blev set af i alt 1.245 elever og lærere fra hele Sydslesvig. Projektet blev realiseret med støtte fra A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond, Center for Undervisningsmidler/ Dansk Skoleforening for Sydslesvig i samarbejde med BUSTER Filmfestival, UCI Kinowelt i Flensborg og Capitol Filmpalast i Slesvig. Arrangementet søges også gennemført i skoleåret 2013-2014.

Det andet nye arrangement er »BIBIANA – verdens bedste børnebogsillustrationer«. I samarbejde med Dansk Centralbibliotek og med støtte fra sydslesvigske organisationer samt en lang række fonde blev BIBIANA-udstillingen opstillet på Dansk Centralbibliotek, hvor den blev set af i alt 1.500 gæster. Desuden deltog 200 elever med deres lærere i forskelli-

ge workshops. I forbindelse med udstillingen deltog 140 børn i alle aldre i en tegnekonkurrence.

PERSONALE

I det forløbne skoleår har CfU sammen med indkøbskontoret gennemført et trivselsprojekt ledet af virksomhedskonsulent Anne-Marie Stærkær. Trivselsprojektet har omfattet individuel-

le samtaler, workshops og opfølgingsmøder. Målet var at gøre en god arbejdsplads bedre, hvilket lykkedes!

Første august 2012 blev skolekonsulent Hans-Christian Christiansen ansat som souschef, og skolekonsulent Tina Joost begyndte som danskkonsulent på CfU.

FERIEKONTORET

ved leder af Feriekontoret, skolekonsulent Eberhard von Oettingen

Feriekontoret samarbejder med Grænseforeningen i Danmark om projektet Sydslesvigske Børns Ferierejser, som tilbyder elever fra Sydslesvig at komme på ferieophold i Danmark. Eleverne får således en sproglig og kulturel oplevelse. Feriekontoret koordinerer desuden en gensidig elevudveksling, hvor børn fra Danmark kan komme til at bo hos familier i Sydslesvig.

Godt 500 elever fra de danske skoler har i år haft en sommerferieoplevelse i Danmark af den ene eller anden slags arrangeret af Feriekontoret.

Den klassiske ferierejse til ferieværter er under forandring. Her ser vi en tydelig tendens til, at flere og flere børn hopper af fællestransporten og i stedet bliver bragt af deres forældre og afleveret hjemme igen af ferieværterne i privatbiler. Det er positivt, at en stigende udveksling er i gang mellem Danmark og Sydslesvig. Der

knyttes bånd. Mindre glædeligt er det, at vi igen i år havde dalende genbesøg. På bundlinjen betyder det meget. Især når vi i år blot har 66 nye feriepladser. Det vil blive vores store indsatsområde de kommende år: 100 nye pladser pr. år samt færre ferieværter og ferie børn, der springer fra.

Men der er også sket en masse glædeligt. Takket være samarbejdet med Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig har vi fået sendt 40 elever til Kystsantatoriet i Hjerting på et rigtig dejligt

sommerophold. Det samme gælder opholdet i Vesterled, som vi for første gang kunne dublere. Skønt, at vi har fået samlet en dygtig stab omkring de to Vesterledlejre. Og dejligt at så mange frivillige fra Danmark og Sydslesvig er villige til at bruge deres sommerferie på at hjælpe og arrangere ferierejsen.

PAUL STOPPEDE FLYET I KASTRUP

2013 gav særlige udfordringer for rejsleedsagerne. For første gang blev et ferie barn fløjet til ferieværterne. Det var Paul, der igen skulle til Bornholm. Alt var timet perfekt. Paul kunne i god tid nå flyet i Kastrup. Men sporarbejde på Lillebæltsbroen gjorde, at toget blev forsinket. Det så ud til, at Paul ville misse sit fly. En betænksom lokofører kontaktede prompte lufthavnen i Kastrup og fortalte om det »arme« ferie barn fra Sydslesvig, der hang i luften. Og det lykkedes faktisk. Flyet ventede på startbanen, indtil Paul fra Sydslesvig

SYDSLESVIGSKE BØRNS FERIEREJSER 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Genbesøg	239	256	199	193	172
Nye hjem	115	98	96	64	66
Privat	80	90	95	59	72
Vesterledlejren	59	59	65	58	108
Hjerting	0	0	70	20	40
Elevudveksling uge 45-46	0	56	102	200	200*
I alt	260	559	564	594	658*

* prognose på baggrund af tilmeldinger pr. 1. september.

nåede frem. Alt klappede, og Paul havde igen et drømmeophold på den smukke ø. Men episoden var med til at give rejseledsagerne ekstra sved på panden. Det blev så ikke bedre af, at vi i år ved siden af forsinkelse grundet sporarbejde også både havde et tog, der gik i stå, fordi det ikke havde nok diesel på, og et tog, der ikke var godkendt til at køre i Sydslesvig.

ELEVUDVEKSLING – NOGET, DER RYKKER
Elevudvekslingen i uge 45-46 bliver godt modtaget. Nu på tredje år ser vi mange gode tilbagemeldinger, og vi hører, at rigtig mange familier har en god kontakt med hinanden flere gange i løbet af året. Gensidighedsaspektet er noget, der rykker. Det har perspektiv for alle deltagende parter. Det gode ved elevudvekslingen er, at Feriekontorets service stopper lige ved hoveddøren. Den matchede familie i Danmark og Sydslesvig skal selv tage skridtet og træde ind i hinandens hjem. Og det klarer de fantastisk.

KURSER OG MESSER

Igen i år er der blevet arrangeret træningsseminarer i ferie børnsarbejdet, og vi har deltaget i rejsemesser med mere.

TAK TIL ALLE HJÆLPERE FOR ÅRET 2013

Dette gælder især ferierejse-konsulenterne og ferieværterne i Danmark samt hjælpere fra Sydslesvig og ikke mindst Grænseforeningen.

Sæsonen 2014 starter nu. Hjælp os med at finde ferieværter i Danmark. Kontakt dit personlige netværk i Danmark og gør dem nysgerrige efter at høre mere om ferie børnsarbejdet.

Klik ind på www.feriebarn.dk

FLENSBORG AVIS OG SKOLEFORENINGEN I UNDERVISNINGEN

ved projektmedarbejder Georg Buhl

Skoletjenesten »Flensborg Avis og Skoleforeningen i Undervisningen« er i sin nuværende form ved at være fortid. Nye tanker til overvejelse er på vej.

BEGYNDELSEN

I 2003 indledte Dansk Skoleforening for Sydslesvig og Flensborg Avis et samarbejde om en skoletjeneste. Den blev etableret i tilknytning til skoletjenesten ved Dagbladernes Forening – Pressens Hus i København.

Tjenesten i Pressens Hus er nu blevet reduceret til at være synonym med den årlige landsdækkende avis konkurrence »Skriv til Avisen«, hvilket betyder, at den som samarbejdspartner nærmest er faldet bort.

Arbejdet med nyhedsformidling og journalistik i skolerne er inde i en rivende udvikling. I Danmark udvikler det sig mere og mere til et direkte samarbejde mellem de enkelte dagblade og lokale skoler. Pressens Hus har i dag nærmest kun en arrangerende og koordinerende funktion. På den baggrund har Skoleforeningen og Flensborg Avis besluttet at nyvurdere skoletjenesten.

IDEEN

Formålet med skoletjenesten var:

- at fremme elevernes kompetencer i at bruge og forstå det danske sprog
- at udvikle elevernes og interesseredes mundtlige og skriftlige færdigheder
- at indføre elever og lærere i det journalistiske håndværk og dets metoder
- at tilbyde undervisning i at vurdere nyhedsformidlingen i et demokratisk samfund
- at introducere brug og forståelse af digitale medier.

METODEN

Formålet med projektet er blevet realiseret gennem:

- undervisning
- forelæsning
- avisfremstilling
- deltagelse i avis konkurrencer
- inspiration på PR-møder
- deltagelse i samarbejdsrådsmøder

- undervisning og rundvisninger i mediehuset Flensborg Avis.

EMNERNE

Emnerne har været

- »Skriv en nyhed«
- »Skriv et portræt«
- »Gennemfør et interview«
- »Avisens typografi«
- »Fremstil en avis«
- »Avisen i et demokratisk samfund«
- »Billeder og illustrationer i journalistikken«
- »Digitale medier – teori og praksis«.

BRUGERNE

Brugerne har været

- skoleeleverne på de danske skoler i Sydslesvig
- lærere i Skoleforeningen (kurser og individuel vejledning)
- skoleelever i folkeskoler i Danmark (tre skoler om året)
- Deutscher Schul- und Sprachverein (kurser for lærere og elever to gange årligt)

- universitetet i Flensborg (kursus for nye studerende hvert år)
- friserne og elever på Risum Skole/Risem Schölj (to kurser)
- pressetjenesten på Flensborg Rådhus (fast samarbejde).

Ordringen »Flensborg Avis og Skoleforeningen i Undervisningen« var budgetteret med fem lærertimer pr. uge. Disse fem timer og udgifterne til undervisningsmaterialer blev afholdt af Skoleforeningen. Flensborg Avis stillede en journalistisk arbejdsplads med dertilhørende udstyr til rådighed og trykte undervisningsmateriale. Det eksisterende samarbejde udløber med udgangen af skoleåret 2013-2014. Alle aftaler om introduktion og undervisning for skoleåret 2013-2014 vil blive udført.

Undertegnede var en del af teamet omkring Skoleforeningens medlemsavis Fokus og deltog således i redaktionsmøderne for medlemsavisen.

»LOS – LÆR OM SYDSLESVIG Gennem DIGITAL BLADFREMSTILLING«

Dette er titlen på et projekt Flensborg Avis og Dansk Skoleforening i fællesskab har søgt og fået bevilliget 490.000 kr. til af Ministeriet for Børn og Undervisning.

Målet for dette projekt er at fremstille undervisningsmateriale til skoleelever i de ældste klasser i Danmark, hvor de lærer om Sydslesvig gennem professionel digital bladfremstilling. Projektet »Lær om Sydslesvig gennem digital bladfremstilling« kører stadig og vil blive gjort

færdigt af Skoleforeningen og Flensborg Avis.

FREMTIDEN

Skoleforeningen og Flensborg Avis har aftalt, at undertegnede afslutter med at udarbejde en rapport over de godt 10 års samarbejde: »Flensborg Avis og Skoleforeningen i undervisningen«.

Rapporten skal redegøre for forløbet og pege på fremtidige muligheder til gavn for elever, lærere, forældre, foreninger og institutioner i et demokratisk samfund i en digital medietid i et grænse-land i en globaliseret verden.

VOKSENUUNDERVISNINGEN

ved dens sekretær Anne Winkelströter

Voksenundervisningen gennemføres især som aftenkolekurser på de danske skoler og institutioner. Hovedvægten ligger på danskkurser, men derudover tilbydes mange andre kurser fra forskellige fagområder.

SÆSONEN 2012-2013
I kursusåret 2012-2013 har Voksenundervisningen igen opnået et flot resultat med hensyn til antal kurser og kursister. Danskundervis-

ningen ligger fortsat på førstepladsen af det samlede kursusudbud og udgør hele 67 % af dette.

På andenpladsen efter danskkurserne ligger kurserne inden for motion og bevægelse. Enkelte kurser har her haft op til 32 deltagere, og det ser ud til, at denne udvikling vil fortsætte. På tallene kan man tydeligt se, at Voksenundervisningen fortsat har et meget højt aktivitetsniveau, og at det er en fast bestanddel af det danske mindretalsliv i Sydslesvig. Det er glædeligt at se, at der stadig er stort behov og interesse for vores kurser.

Kursusårets resultat er 388 gennemførte kurser mod 404 året før, hvilket har betydet 4180 kursister mod 4211 sidste år. Af de i alt 388 gennemførte kurser har 260 været danskkurser på forskellige niveauer. Der er afregnet 6853,3 løntimer. Dette svarer til en lille nedgang på ca. 2 % i forhold til sidste kursusår. I gennemsnit har der været 11 deltagere pr. kursus.

Antal kurser		Antal deltagere	
2011-2012	2012-2013	2012-2013	2011-2012
84	82	898	964
177	173	1760	1846
3	5	49	29
1	2	17	8
2	2	16	20
2	2	18	14
4	5	67	56
30	34	419	362
2	3	28	20
5	2	37	73
12	19	206	120
12	7	141	226
3	3	26	38
5	5	55	57
4	4	32	33
1	3	30	10
6	8	68	52
3	3	24	24
12	14	120	107
4	6	83	56
3	2	18	30
4	4	68	66
379	388	4180	4211

I 2012 er der modtaget 82.749,47 euro (83.645,74 euro) i offentlige tilskud. Dette svarer til en nedgang på under 900 euro i forhold til 2011.

Deltagergebyret dækkede 57,6 % af de samlede udgifter til Voksenundervisningen i 2012, hvilket er ensbetydende med en lille stigning på 1 %. De offentlige tilskud dækkede 26,3 % af de samlede udgifter, og de resterende 16 % blev Skoleforeningens andel.

AFSLUTNINGSSARRANGEMENTET

Sæsonafslutningen 2012-2013 fandt sted i Schwesing den 28. maj 2013. En flok på 25 deltagere besøgte mindstedet for Husum-Schwesing kz-lejr i Engelsburg og fik en rundvisning på arealet ved Anders Schaltz Andersen. På Stucks Gaststätte i Schwesing fulgte selve mødet med fremlæggelse af Voksenundervisningens årsberetninger ved formanden og sekretæren med gennemgang af talmaterialet for kursusåret 2012-2013.

VOKSENUNDERVISNINGENS REPRÆSENTANTSKAB

På repræsentantskabsmødet den 19. februar 2013 på Treja Danske Skole blev Margrit Detert (DCB) valgt som nyt medlem i Voksenundervisningsnævnet, efter at Jørn Aagesen valgte ikke at genopstille.

Voksenundervisningsnævnets syv medlemmer vælges for et år ad gangen. Nævnet konstituerer sig selv og fungerer som forretningsudvalg for repræsentantskabet.

Nævnets formand er Erik Andresen (DLS) og næstformand Charlotte Bassler (SSF for Flensborg amt). Yderligere nævnsmedlemmer er Blide Borg (Den Slesvigske Kvindeforening), Anna-Louise Holste (SSF for Sydtønder amt), Erika Jentzen (DSH – Foreningen af Aktive Kvinder), Maike Lohse (SSF) og Margrit Detert (DCB).

VOKSENUNDERVISNINGENS REPRÆSENTANTSKAB

Voksenundervisningens øverste organ er et repræsentantskab, som består af repræsentanter for de danske organisationer og institutioner i Sydslesvig samt for de med disse samarbejdende frisere.

HJEMMESIDEN

På Voksenundervisningens hjemmeside kan man finde informationer og oplysninger om Voksenundervisningens regler og opbygning samt den aktuelle kursusoversigt, der ajourføres løbende. På de fleste institutioner og undervisningssteder hænger der en lille plakat med henvisning til hjemmesiden www.voksenundervisning.de.

LADELUND UNGDOMSSKOLE

ved forstander Hans Jochimsen

Ladelund Ungdomsskole er en gave fra A. P. Møller Fonden, og i 1982 kunne skolen modtage sit første elevhold. I tidens løb er der sket en del ændringer i skolens vilkår, og nye interne ideer har til stadighed påvirket udviklingen.

Allerede ved skoleårets start kunne vi melde alt optaget. 60 forventningsfulde elever mødte op efter en lang sommerferie, og sammen med forældrene og skolens personale sad de første skoledag bænket i skolens hal. På bordene stod kaffe, juice og kage, og forstanderen havde netop afsluttet sin velkomst-tale. Nu skulle der uddeles nøgler, flyttes ind på værelserne og mødes med lærerne og de nye kammerater. Det er på det tidspunkt, mange mødre opdager, at der er ved at ske noget skelsættende i deres liv.

Turen hjem fra skolen kommer til at foregå uden lille Viggo eller lille Lis, og lur mig om ikke manganen en moder fælder et par tårer i bilen. På skolen er der fuld aktivitet, så det med tårer og hjemve kan stadig holdes på afstand. Heldigvis er det forholdsvis få, der kæmper med savnet af mor og far, men for dem, der gør, er den første nat noget nær uforglemmelig.

I denne første tid er det en vigtig opgave at hjælpe eleverne og deres forældre med at holde stand og ikke give efter for lysten til at afbryde opholdet. Det er uden tvivl benhårdt at sidde med et grædende barn i telefonen. Alligevel opfordrer vi til at holde fast, og for næsten alle ender det da også godt. Hjemvejen fortager sig, og kostskolelivet kan folde sig ud.

Også i år har der været en del arrangementer. Jeg vil her nøjes med at fortælle om vores lejrskole, friluftsdag og danseteateroplevelse – i nævnte rækkefølge.

Lejrskolen gik i år til Blåvand. Selve lejren lå tæt på Vesterhavet og var, hvad man kunne kalde en rigtig godt-vejr-lejr. Kun lidt plads og begrænsede toilet- og badfaciliteter. Det var midt i en regnfuld periode, men heldigvis var vejret med os. Det blev en super lejrskole med både sjov og alvor, og eleverne kom hjem solbrune og i højt humør.

Til friluftsdagen havde vi delt eleverne i tre hold. Der var klatring, fiske- og dræsinetur. Også denne dag skinnede solen, og alle havde en fin dag. Faktisk blev en del på især dræsinturen en smule solskoldede i ansigterne. Dette uagtet, at dræsinerne viste sig at være cykler, der kører på jernbaneskinner.

Danseteatret var i hvert fald jeg rigtig spændt på. Ikke så meget for min egen skyld, men mere på elevernes vegne. Ville de acceptere en teaterform, de fleste næppe havde oplevet før? Stykket var relativt forståeligt, og en masse papkasser på scenen sørgede for fart over feltet. Eleverne var måske derfor godt med. Alligevel var der efter forestillingen en del spørgsmål til indholdet. Men det var interesserede spørgsmål, så alt i alt var forestillingen faktisk en succes. Og er det ikke netop en af skolens opgaver at præsentere eleverne for oplevelser, de ikke er vant til?

I år har lærere og undertegnede fået et kursus i førstehjælp. Slet ikke uvigtigt, når man i døgndrift har huset fuldt af teenagere.

Endvidere har vi igen arbejdet en del med antimobning og -rygning. Vi er faktisk blevet ret gode til det med at bekæmpe mobning, men for at komme endnu længere har vi besluttet, at vi vil have et fælles undervisningsmateriale til det første projekt i danskundervis-

ningen. Alle danskhold har nemlig mobning som årets første emne. En lærer har derfor lovet at komme med et oplæg, som vi kan arbejde videre med.

Rygning er efterhånden om ikke alle så dog mange problemers moder. Rygning er jo ikke bare forbudt for vores unge, det er også usundt og dyrt. Desværre har vi ikke opnået de ventede resultater med den hidtidige indsats, og det er ærgerligt. Vi har

således igen set, at skoleåret er sluttet med flere rygere, end det startede. Det er frustrerende, og vi har da også en fast beslutning om næste år at forstærke indsatsen på dette område betragteligt.

Vi håber derfor på at kunne berette om fremskridt i sammenhæng med vores tiltag mod såvel mobning som rygning i næste årsskrift.

UNGDOMSKOLLEGIET

ved forstander Allan Pedersen

Ungdomskollegiet på Marienhölungsweg i Flensborg blev overdraget Skoleforeningen i 1971 efter en indsamling i Danmark. Det har siden været hjem for fjerntboende unge, som har søgt uddannelse i byen. Herudover kan elever efter skolernes eller PPR's indstilling optages.

Vinteren 2012-2013 kan vel egentlig ikke betegnes som en fimbulvinter, men den fik alligevel stor indflydelse på det praktiske liv på Ungdomskollegiet. Entreprenørmaskiner havde netop opgravet vores parkeringsplads og hovedindgang for at lave ny kloakering og lægge nye fliser, da frosten satte ind, og arbejdet derfor gik i stå. Ingen kunne dengang forudse, at kollegianere, gæster og i øvrigt alle vareleverancer helt frem til foråret skulle benytte en smal midlertidig indgang i husets fjerneste hjørne. Den nye plads blev indviet med grillpølser i starten af maj.

Indenfor gik det anderledes godt. Vi fik nye tæpper og stole på alle elevværelser, og op mod sommerferien fik de unge endelig adgang til et trådløst netværk; to master sikrer, at alle værelser nu har adgang til internettet. For at ingen skal føle sig fristet til at sidde over computeren hele natten, slukkes adgangen til nettet sidst på

aftenen og tændes først om morgenen igen.

Kollegiets kokkelærling, Fabian Hansen, er nu påbegyndt sit andet læreår. Hans uddannelse foregår primært i kollegiets køkken, hvor kollegianerne løbende kan smage og bedømme hans færdigheder. For at gøre Fabians uddannelse komplet samarbejder vi med Strandhotel Glücksburg, hvor en del af Fabians praktik foregår.

De unge kollegianere er i alderen fra 14 til 20 år, og den aldersforskel må vi naturligvis tage højde for, når vi tilrettelægger vores hverdag. Selvom alle står op kl. 06.45, spiser morgenmad, smører madpakke og går i skole, og selvom alle skal deltage i middagsmåltidet og gøre rent på eget værelse, er der forskel. De yngste skal for eksempel lave lektier under opsyn, ligesom vi siger godnat til dem kl. 22.30, mens dem over 18 år alle har en hoveddrøsnøgle og i princippet kan komme og gå,

som de vil. Det er positivt, at de ældre elever både er søde og hjælpsomme over for de nye og derved videregiver den gode tone og hjemlige atmosfære, der skal være i vores hus.

Jeg må dog dryppe lidt malurt i bægeret. Jeg synes, at alt for mange af de unge ryger. De må naturligvis ikke ryge på kollegiets område, men det lader ikke til, at oplysning og kampagner endnu har fået tag i alle.

Heldigvis løbes der hver dag ture i skoven, de fleste unge er aktive i SdU's foreningsliv, og der er unge i kollegiets motionsrum flere timer hver dag.

Vi har i det forgangne år igen haft besøg af unge fra forskellige steder i verden i forbindelse med Duborg-Skolens udvekslingsprogrammer, og det er altid spændende med et frisk pust udefra. Lad mig derfor også benytte lejligheden til at takke skolen for et godt samarbejde.

JARUPLUND HØJSKOLE

ved forstander Dieter Paul Küssner

Jaruplund Højskole er ifølge sin fundats: »en dansk folkehøjskole i Jaruplund, Sydslesvig. Højskolen blev rejst i 1949-50 ved hjælp af gaver fra højskole- og andelsbevægelsen i Danmark.« Højskolens formål er ifølge fundatsen: »at drive en dansk folkehøjskole på basis af en folkelig, grundtvigsk tradition og med særligt hensyn til, at højskolen er en del af det folkeligt-kulturelle arbejde i det danske mindretal i Sydslesvig. Højskolen ser som sin opgave at øge kendskabet til grænselandets historiske udvikling, at formidle et indblik i landsdelens kulturelle mangfoldighed samt at skabe interesse for nye strømninger i Europa.«

FORMÅLSBESKRIVELSENS REALISERING I 2012-2013

Trods den omfattende ombygning og reovering af højskolen er det lykkedes at fastholde et stabilt deltagerantal ved vores kurser.

Der har ikke været klager trods støj, snavs og rumlige begrænsninger. Foråret 2012 var således præget af rød fløjs værelsesreovering; for enkelte kurser måtte vi derfor tilbyde overnatning i landsbyen. Familiehøjskolen sprængte alle rammer med 72 deltagere.

Også her var der stor ros til lærerne, der fik gennemført et flot kursusforløb med telt og gymnastiksal som undervisningsrum. Fem af sommerens øvrige kurser har haft fuld belægning. Efterårskurserne mangler dog fortsat en bredere tilslutning.

Kursusplanen 2013 er ved at blive gennemført. Den indeholder foruden vores vedtægtsbestemte brede grænselands- og mindretalsorientering også den ønskede formidling af interesse for europæiske strømninger.

Et kursus med besøg hos det sorbiske mindretal i Bautzen sætter således fokus på tysk og europæisk mindretalspolitik, der ligeledes formidles med en dansk synsvinkel ved vores grænselandskurser.

Forbindelsen til Grønland og Færøerne er fastholdt ved gennemførelsen af rejsekurser.

For et styrke bindingen til dansk sprog og kultur i mindretallet tilbyder vi et »Sydslesvig Goddag«-kursus for nye forældre i vores skolevæsen i efterårsferien. Vi ønsker også at tilrettelæg-

ge weekendkurser for denne sydslesvigske målgruppe. Da byggeriet også i 2013 giver begrænset råderum, vil de sydslesvigske aktiviteter først kunne realiseres målrettet i 2014.

Både denne aktivitet, og ønsket om at styrke nordiske elevers deltagelse i vores lange kursus, kræver dog en marketingsindsats, der med vores nuværende begrænsede reklamebudget ikke rækker. Både katalog og internetpræsentation klares i dag af skolens fire lærere, der, sammen med undervisning, vagter og udlejningsvirksomheden året rundt, er fuldt optaget arbejdsmæssigt.

De traditionelle danskkurser som »Bildungsurlaub« fortsætter midlertidigt, idet vores mangeårige kursuslærere har fundet fast ansættelse andetsteds. Vi gennemfører de aftalte kurser med

egne lærerkræfter, men har endnu ikke kunnet finde en kursuslærer, der ønsker at gennemføre danskkurser på højskolen i eget regi.

Foruden et omfattende tilbud af korte kurser og et 12 ugers kursus for unge kursister, der i 2013 er udvidet til 16 uger, har højskolen gennemført 6 ugekurser for foreninger og kommuner fra Danmark. Desuden har højskolen planlagt og gennemført højskoledage for foreninger og andre interessegrupper.

Dansk Skoleforening har benyttet stedet til kursusvirksomhed for pædagoger og lærere. Der har desuden været udlejning af lokaler til både Flensborg by, vores egne skoler og børnehaver samt foreningslivet. Foredrag og servering for besøgsgrupper har trods byggeriet været omfattende.

Når ombygning og renovering af højskolen er gennemført i begyndelsen af 2014, vil Sydslesvig have en fortsat smuk, men også fuldt moderne højskole, der kan

styrke varetagelsen af det danske mindretals ønske om at fastholde forbindelsen med Danmark.

